

Bryssel 20.10.2014
COM(2014) 639 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Eurooppalaisen Progress-mikrorahoitusjärjestelyn täytäntöönpano vuonna 2013

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	3
2.	TÄYTÄNTÖÖNPANO MIKROLUOTONTARJOAJIEN KAUTTA.....	3
2.1.	Tehdyt sopimukset	4
2.2.	Rahoitetut toimet.....	5
2.3.	Rahoitetut ja hylätyt hakemukset	8
3.	TÄYTÄNTÖÖNPANO MIKROLUOTONOTTAJIEN TASOLLA	9
3.1.	Mikroluottojen ja lopullisten edunsaajien määrät	9
3.2.	Progress-mikrorahoitusjärjestelyn vaikutukset yhteiskuntaan ja työllisyyteen	9
3.2.1.	Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tavoittaminen	9
3.2.2.	Pienillä summilla suuri vaikutus	10
3.3.	Tuettujen yrittäjien ja mikroyritysten alakohtainen ja alueellinen jakautuminen.....	11
4.	KOORDINOINTI JA TÄYDENTÄVYYS EUROOPAN UNIONIN MUIDEN VÄLINEIDEN KANSSA	12
5.	PÄÄTELMÄT JA NÄKYMÄT.....	12

1. JOHDANTO

Eurooppalainen työllisyyttä ja sosiaalista osallisuutta koskeva Progress-mikrorahoitusjärjestely (jäljempänä ”Progress-mikrorahoitusjärjestely”) siirtyi vuonna 2013 sijoitusjaksonsa jälkimmäiselle puoliskolle. Euroopan komission (jäljempänä ”komissio”) vuonna 2010 perustaman Progress-mikrorahoitusjärjestelyn tuotteita tarjotaan mikroluotontarjoajille mikrorahoituksen saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi Euroopan unionissa (EU) vuoden 2016 huhtikuuhun saakka.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä 283/2010/EU (jäljempänä ”päätös”) perustetun Progress-mikrorahoitusjärjestelyn tarkoituksena on tukea mikrorahoitusta laajalla välinevalikoimalla, erityisesti takauksilla ja rahoitetuilla välineillä. Järjestelyä tukee EU:lta tulevan 105 miljoonan euron rahoituksen lisäksi Euroopan investointipankki 100 miljoonan euron osuudella.¹ Progress-mikrorahoitusjärjestely koostuu kahdesta osasta: mikrorahoituksen välittäjille tarjotaan ensimmäisessä osassa takauksia ja toisessa osassa rahoitettuja välineitä, kuten lainoja ja pääomarahoitusta. Molempia osia hallinnoi Euroopan investointirahasto (EIR).

Tässä kertomuksessa tarkastellaan Progress-mikrorahoitusjärjestelyn toimintaa ja kehitystä vuonna 2013. Suurin osa kertomuksessa olevista tiedoista perustuu tilanteeseen 30. syyskuuta 2013. Ajankohtaisempia tietoja on käytetty, jos niitä on ollut saatavilla. Tämän vuoksi suurin osa vuonna 2013 tapahtuneesta kehityksestä viittaa 1. lokakuuta 2012 ja 30. syyskuuta 2013 väliseen jaksoon. Kyseisiä tietoja täydennetään tiedoilla, jotka ovat peräisin tutkimuksesta, jonka aiheena ovat mikrorahoituksen alalla havaitut puutteet ja vaihtoehdot niiden poistamiseksi EU:n rahoitusvälineen avulla (*Study on imperfections in the area of microfinance and options how to address them through an EU financial instrument*, jäljempänä ”tutkimus”)² ja tiedoilla, jotka on otettu meneillään olevasta Progress-mikrorahoitusjärjestelyä koskevasta komission teettämästä väliarvioinnista (jäljempänä ”väliarviointi”)³.

Kertomuksen rakenne noudattaa päätöksessä asetettuja vaatimuksia. Aluksi annetaan tietoja rahoitusvälittäjien ja lopullisten käyttäjien tavoittamisesta. Tämän jälkeen kertomuksessa tarkastellaan Progress-mikrorahoitusjärjestelyn yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä sen ja muiden EU:n välineiden keskinäistä täydentävyyttä. Kertomuksen lopuksi esitellään tulevaisuuden näkymiä, myös työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevan ohjelman (EaSI-ohjelma)⁴ mukaista uutta rahoitusvälinettä, jonka täytäntöönpano aloitetaan vuoden 2014 jälkipuoliskolla.

2. TÄYTÄNTÖÖNPANO MIKROLUOTONTARJOAJIEN KAUTTA

Mikroluotontarjoajat (ts. julkiset ja yksityiset laitokset, joihin kuuluu sekä pankkeja että pankkialan ulkopuolisia laitoksia) ovat keskeisessä asemassa, jotta Progress-

¹ Tarkempia tietoja Progress-mikrorahoitusjärjestelyn rahoituksesta, tuotteista ja hallinnoista on vuoden 2010 vuosikertomuksessa, joka on saatavilla osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52011DC0195>.

² Evers & Jung: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>.

³ Ramboll Management Consulting (meneillään).

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:FI:PDF>

mikrorahoitusjärjestely saavuttaisi tavoitteensa, joka on 500 miljoonan euron⁵ maksaminen lopullisille edunsaajille 46 000 mikroluoton muodossa. Mikroluotontarjoajien määrän kasvu 26:sta 40:een⁶ vuosien 2012 ja 2013 välisenä aikana, yhteensä 54 rahoitustoimea ja maantieteellisen kattavuuden paraneminen ovat tärkeä askel kohti tämän tavoitteen saavuttamista.

2.1. Tehdyt sopimukset

Välittäjätyypit

Kuten jäljempänä esitetään, mikroluotontarjoajat jakautuvat melko tasaisesti pankkialan ulkopuolisiin laitoksiin (18) ja pankkeihin (20). Lisäksi välittäjinä on kaksi julkista laitosta. Mikroluotontarjoajat, jotka ovat allekirjoittaneet sopimukset vuoden 2012 vuosikertomuksen jälkeen, on lihavoitu:

18 pankkialan ulkopuolista laitosta: Microstart, Crédal (BE), Jobs MFI, Mikrofond (BG), **Vækstfonden** (DK), Microfinance Ireland (IE), Créa-Sol, Adie, **Initiative France** (FR), SEFEA⁷ (IT), Qredits (NL), Inicjatywa Mikro (PL), FAER, Patria Credit (RO), **SKB Leasing** (SI), **Fair Finance**, **Ezbob** ja **GLE** (UK).

20 pankkia: Societé Generale Expressbank (BG), Pancretan Cooperative Bank, **Cooperative Bank of Peloponnese** (EL), **Caja Rurales Unidas**, **Colonya Caixa Pollenca**, **Laboral Kutxa** (ES), BCC Mediocrati, BCC Emilbanca, Banca Popolare di Milano, **BCC Bellegra** (IT), Cooperative Central Bank (CY), Siauliu Bankas (LT), Erste Bank (AT), FM Bank (PL), Millenium BCP, Banco Espírito Santo (PT), Banca Transilvania (RO), Sberbank banka, **Banka Koper** (SI) ja **OTP banka** (SK).

2 julkista laitosta: ICREF⁸ (ES) ja **Finmolise** (IT).

Mikroluottojen tarjoaminen jäsenvaltioissa

Vuonna 2013 allekirjoitettiin 25 uutta sopimusta, joista 15 sellaisten mikroluotontarjoajien kanssa, jotka eivät olleet aiemmin saaneet tukea Progress-mikrorahoitusjärjestelystä. Sopimuksista viisi tehtiin sellaisista jäsenvaltioista tulevien rahoituksenvälittäjien kanssa, joissa Progress-mikrorahoitusjärjestelyä ei ollut käytetty aiemmin. Nämä olivat Tanska, Slovakia ja Yhdistynyt kuningaskunta (kolme rahoituksenvälittäjää). Lisäksi vuonna 2014 on tarkoitus viimeistellä kaksi sopimusta maissa, jotka eivät tällä hetkellä kuulu Progress-mikrorahoitusjärjestelyn piiriin (Ruotsi ja Kroatia). Kokonaiskattavuus nousee sen jälkeen 20 jäsenvaltioon.

Progress-mikrorahoitusjärjestelyn maantieteellinen jakautuminen 31. maaliskuuta 2014

⁵ Mukaan lukien yksityisen sektorin yhteissijoitusosuuksien ja takaisinmaksut. Ks. myös jäljempänä oleva 2.2 jakso.

⁶ Ajantasaistettu luettelo välittäjistä on saatavilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=en>.

⁷ Useiden mikroluotontarjoajien kattojärjestö.

⁸ Useiden mikroluotontarjoajien kattojärjestö.

2.2. *Rahoitetut toimet*

Takaukset

Takaushjelma onnistui erittäin hyvin vuonna 2013, ja se on edelleen suuren mielenkiinnon kohteena. Takauksen saaneiden rahoituksenvälittäjien lukumäärä kasvoi 12:sta 27:een vuoden 2012 ja vuoden 2013 lopun välisenä aikana. Koska tekeillä on myös muita takaussopimuksia, on todennäköistä, että EU:n takauksiin varaamat 23,8 miljoonan euron määrärahat (joista on vähennetty EIT:n veloittamat maksut) käytetään kokonaisuudessaan vuoden 2014 loppuun mennessä.

Rahoitetut välineet

Saatavilla on useita erilaisia rahoitettuja välineitä⁹, mutta vuonna 2013 käytettiin vain paremmassa etuoikeusasemassa olevia lainoja. Nykyisille tai uusille rahoituksenvälittäjille myönnettiin yhteensä yhdeksän paremmassa etuoikeusasemassa olevaa lainaa. Tämä välinetyyppi on rahoituksenvälittäjien keskuudessa selvästi suosituin, sillä se ei ole yhtä monimutkainen kuin muut välineet. Pääomasijoitusten edellyttämän sijoitusjakson vuoksi EIR lopetti huhtikuussa 2014 tämän erityisen rahoitetun välineen tarjoamisen. Uuden EaSI-ohjelman (ks. 5 jakso) erityistavoitteena on kuitenkin parantaa mikroluotontarjoajien institutionaalisia valmiuksia. EaSI-ohjelman mukaiset pääomasijoitukset ovat keskeisessä asemassa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Tiivistelmä Progress-mikrorahoitusjärjestelyn toimista (tilanne 31. joulukuuta 2013)

Jäljempänä olevasta taulukosta ilmenee, että jotkut rahoituksenvälittäjät saavat sekä takauksen että lainan. On kuitenkin huomattava, että näillä kahdella välineellä katetaan aina eri salkkuja, eli Progress-mikrorahoitusjärjestelyn takausta ei voida käyttää järjestelyn luotolla rahoitettavien mikroluottojen kattamiseen. Taulukosta käy lisäksi ilmi, että eräät rahoituksenvälittäjät ovat voineet saada samantyyppistä tukea useita kertoja. Tämä voi johtua siitä, että ne ovat onnistuneet maksamaan takaisin riittävän määrän mikroluottoja voidakseen

⁹ Tarkempia tietoja Progress-mikrorahoitusjärjestelyn tuotteista on saatavilla vuoden 2010 vuosikertomuksessa.

hakea uutta tukea (esim. Microstart), tai siitä, että samaa välinettä on käytetty mikroluottojen tarjoamiseen erityyppisille asiakkaille, minkä vuoksi samalla välineellä katetaan eri salkkuja (esim. FM Bankin toinen ja kolmas takaus). Lainasitoumuksia FAER:lle ja Inicjatywa Mikrolle lisättiin Progress-mikrorahoitusjärjestelyn onnistuneen täytäntöönpanon tuloksena. Myös Adie sai suuren lainan vuoden 2012 lopussa allekirjoittamansa takaussopimuksen lisäksi.

Taulukko 1: Progress-mikrorahoitusjärjestelyn toimet (tilanne 31. joulukuuta 2013)
(Uudet toimet on lihavoitu)

Jäsenvaltio	Rahoituksenvälittäjä	Väline	Tuki rahoituksenvälittäjälle (euroina)
BE	Microstart	Takaus	100 000
		Takaus	200 000
BE	Crédal Société Coopérative	Takaus	300 000
BG	JOBS MFI	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	6 000 000
		Takaus	200 000
BG	Mikrofond	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	3 000 000
BG	Société Generale Expressbank	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	8 500 000
DK	Vaekstfonden	Takaus	200 000
IE	Microfinance Ireland	Takaus	1 400 000
	(Ensimmäinen porras)	Takaus	100 000
EL	Pancretan Cooperative Bank	Takaus	900 000
EL	Cooperative Bank of Peloponnese	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	4 000 000

ES	ICREF	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	4 000 000
ES	Caja Rurales Unidas	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	8 000 000
ES	Colonya Caixa Pollenca	Takaus	300 000
ES	Laboral Kutxa	Takaus	800 000
FR	Créa-sol	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	1 000 000
		Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	1 000 000
FR	Adie	Takaus	2 300 000
		Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	5 000 000
FR	Initiative France	Takaus	500 000
IT	SEFEA	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	2 000 000
IT	BCC Mediocrati	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	3 000 000
IT	BCC Emilbanca	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	2 000 000
IT	Banca Popolare di Milano	Riskienjakolaina	4 000 000
IT	BCC Bellegra	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	1 300 000

IT	Finmolise	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	1 000 000
CY	Cooperative Central Bank	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	4 000 000
LT	Siauliu Bankas	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	5 000 000
NL	Qredits	Takaus	1 300 000
		Takaus	1 700 000
AT	Erste Bank	Takaus	500 000
PL	Inicjatywa mikro	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	3 900 000
		Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	3 200 000
PL	FM Bank	Takaus	800 000
		Takaus	1 300 000
		Takaus	900 000
PT	Millenium bcp	Takaus	300 000
		Takaus	500 000
PT	Banco Espírito Santo	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	8 800 000
RO	FAER	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	1 000 000
		Paremmassa etuoikeus-	1 000 000

		asemassa oleva laina	
RO	Patria Credit	Takaus	1 000 000
		Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	8 000 000
RO	Banca Transilvania	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	7 500 000
		Takaus	1 700 000
SI	Sberbank banka	Huonommassa etuoikeusasemassa oleva laina	8 800 000
SI	Banka Koper	Takaus	600 000
SI	SKB Leasing	Paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina	9 000 000
SK	OTP Bank	Takaus	1 300 000
UK	Fair Finance	Takaus	200 000
UK	EZBOB	Takaus	400 000
UK	GLE	Takaus	900 000
18 jäsen-valtiota	40 mikroluotontarjoajaa	54 sopimusta	134 700 000*

* Lainasopimukset sisältävät EIP:n rahoitusosuuden.

Rahoituksen määrä

Mikroluotontarjoajille osoitettujen sitoumusten kokonaismäärä on 134,7 miljoonaa euroa (mukaan lukien takaukset, joiden yläraja on 20,7 miljoonaa euroa) ja rahoitettujen välineiden kokonaismaksujen määrä 60,17 miljoonaa euroa. Tämä johtuu siitä, että maksua ei suoriteta välittömästi sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, ja siitä, että se voidaan jakaa useampiin eriin odotettaessa sopimusehtojen täyttymistä. Pankkialan ulkopuoliset laitokset ovat yleensä vaatineet maksua nopeammin kuin pankit.

Takausten osalta tilanne on erilainen, osittain tuotteen luonteen vuoksi. Takauksia ei makseta samalla tavalla kuin rahoitettuja sijoituksia. Niitä voidaan vaatia maksettavaksi

maksukyvyttömyystilanteessa, ja ne voivat kattaa vain osan mikroluotontarjoajan salkusta. Vastaavista syistä kuin viime vuonna¹⁰ maksettavaksi vaadittujen takausten nettomäärä on suhteellinen alhainen, 1,34 miljoonaa, josta FM Bankin ja Qreditsin osuus on lähes 90 prosenttia. Maksettaviksi vaadittujen takausten nettomäärän odotetaan kasvavan tuntuvasti ajan mittaan. Vuoden 2014 maaliskuun lopussa niiden määrä oli kasvanut 2,11 miljoonaan euroon.

Vipuvaikutus

Vipuvaikutuksen ansiosta 500 miljoonan euron mikroluottotavoite voidaan saavuttaa EU:n alkuperäisellä 100 miljoonan euron rahoitusosuudella.¹¹ Vipuvaikutus on ollut noin 2 EIP:n yhteisrahoitusosuuden ansiosta, ja se moninkertaistuu edelleen mikroluotontarjoajien tasolla luodulla vipuvaikutuksella. Suurimman vipuvaikutuksen tuottavat takaukset. Toinen yleisimmin käytetty väline on paremmassa etuoikeusasemassa oleva laina. Alkuperäiseen rahoitukseen on tämän erityisen rahoitustyyppin tapauksessa vaikea kohdistaa vipuvaikutusta, koska rahoituksenvälittäjä on toisinaan jälleenlainannut Progress-mikrorahoitusjärjestelystä saadun määrän. Myös paremmassa etuoikeusasemassa olevan lainan tapauksessa joiltakin rahoituksen välittäjiltä on kuitenkin pyydetty vipuvaikutusta 1,5 tai 2 ja poikkeustapauksissa jopa vipuvaikutusta 5. EIR:n uusimpien arvioiden mukaan Progress-mikrorahoitusjärjestely tulee saavuttamaan tavoitevipuvaikutuksensa 5 huolimatta siitä, että suurin osa rahoitetuista välineistä on paremmassa etuoikeusasemassa olevia lainoja. Pääasiallinen syy tähän on takaussopimusten ennustettua suurempi vipuvaikutus.

2.3. Rahoitetut ja hylätyt hakemukset

Useat hakijat eivät onnistuneet viemään hakumenettelyä päätökseen saadakseen komission hyväksynnän Progress-mikrorahoitusjärjestelyle (takauksille). Kuten aiempinakin vuosina, on kuitenkin epätodennäköistä, että hakemus hylättäisiin virallisesti EIR:n hallituksessa, jolle toimitetaan vain perusteellisesti läpikäytyt hakemukset. Väliarvioinnissa analysoidaan yksityiskohtaisemmin sitä, miksi tiettyjä hakemuksia ei viimeistelty.

3. TÄYTÄNTÖÖNPANO MIKROLUOTONOTTAJIEN TASOLLA

Tuoreimpien ennusteiden mukaan yli 20 000 lopullista edunsaajaa sai yhteensä 182 miljoonan euron mikroluotot 31. maaliskuuta 2014 mennessä. Tämä merkitsee voimakasta kasvua, mutta markkinavaje on edelleen tuntuva. Tutkimuksessa esitetyn arvion mukaan täyttämättä jää 2,7 miljardin euron osuus eurooppalaisten loppukäyttäjien kokonaistarpeesta.

3.1. Mikroluottojen ja lopullistenedunsaajien määrä

Lopullisten edunsaajien lukumäärä raportointipäivänä oli 12 690, joista osa sai useampia mikroluottoja. Tarkemmin sanoen 5 942 asiakasta sai 6 236 mikroluottoa, joiden arvo oli 51,6 miljoonaa euroa ja jotka mikroluotontarjoajat jälleenlainsivat rahoitettujen välineiden kautta. Takausten turvin rahoituksenvälittäjät pystyivät tarjoamaan 6 748 mikroluotonottajalle 7 016 mikroluottoa, joiden yhteismäärä oli 69,3 miljoonaa euroa.

¹⁰ Ks. vuosikertomus 2012 osoitteessa <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=10430&langId=en>.

¹¹ Progress-mikrorahoitusjärjestelyyn on kohdennettu yhteensä 104,2 miljoonaa euroa, mukaan lukien Euroopan parlamentin valmistelutoimesta vuonna 2010 osoitettu kolmen miljoonan euron osuus.

Kaikki mikroluottoa hakevat yrittäjät eivät kuitenkaan onnistu saamaan mikroluottoa. Arvioidun hylkäämisasteen perusteella hakemuksista, jotka koskivat rahoitetuilla välineillä tuettuja lainoja, lähes 2 000 hylättiin.

3.2. Progress-mikrorahoitusjärjestelyn vaikutukset yhteiskuntaan ja työllisyyteen

Päätöksessä vahvistettujen Progress-mikrorahoitusjärjestelyn tavoitteiden perusteella on ilmeistä, että muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tavoittaminen kuuluu järjestelyn keskeisiin tavoitteisiin.

3.2.1. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tavoittaminen

Tietoja Progress-mikrorahoitusjärjestelyn yhteiskunnallisista vaikutuksista kerätään mikroluotonottajien tasolla, ja ne toimitetaan komissiolle vuosittain. Väliarvioinnin mukaan näiden tietojen raportointi ei aiheuta merkittävää rasitetta mikroluotontarjoajille. Voi olla, että se aiheuttaa suurempia haasteita järjestelmille, jotka ovat edelleen vahvasti riippuvaisia paperin käytöstä. Sen vuoksi yhteiskunnallisia vaikutuksia koskevan raportointivaatimuksen noudattaminen voi vaikuttaa myönteisesti mikroluotontarjoajien yleiseen hallintoon. Seuraavissa tiedoissa ei kuitenkaan oteta huomioon kaikkia lopullisia edunsaajia, koska kyseisiä tietoja ei ole käytettävissä kaikista edunsaajista.

Uusien työpaikkojen luominen itsenäisen ammatinharjoittamisen ja uusien yritysten perustamisen avulla

Yrittäjyyttä pidetään usein palkkatyön varteenotettavana vaihtoehtona, ja se voi olla tehokas väline työttömyyden torjuntaan. Rahoituksensaantiin liittyvät ongelmat ovat yksi tärkeimmistä yrittäjyyttä suunnittelevien kohtaamista esteistä. Tämä oli yksi pääasiallisista taustatekijöistä Progress-mikrorahoitusjärjestelyn luomisessa. Sosiaalialan raportit vuodelta 2013 vahvistavat, että riittävän rahoituksen myötä yrittäjyys voi kukoistaa ja auttaa muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä ulos työttömyydestä. Henkilöistä, joista on käytettävissä tietoja, 60 prosenttia oli joko työttömänä tai työmarkkinoiden ulkopuolella mikroluottohakemuksen tekemisen aikaan, mikä on huomattavasti enemmän kuin vuonna 2012 raportoitu 32 prosentin osuus. Koska Progress-mikrorahoitusjärjestelyä hyödyntävien mikroluotonottajien saatavilla ei useinkaan ole muita rahoitusmuotoja, on todennäköistä, että he olisivat jääneet työttömiksi ilman Progress-mikrorahoitusjärjestelystä tuettua mikroluottoa. Noin 38 prosenttia rekisteröidyistä edunsaajista oli työllisiä, lähes 2 prosenttia jätti vastaamatta ja loput ilmoittivat opiskelevansa.

Naisyrittäjät

Yli 36 prosenttia rekisteröidyistä yrittäjistä on naisia, mikä on hieman vähemmän kuin viime vuonna raportoitu 39 prosenttia. Kolme niistä 19:stä mikroluotontarjoajasta, jotka olivat toimittaneet tietoja raportointipäivään mennessä, ilmoitti naisten osuuden myönnettyistä lainoista olleen tänä vuonna korkeampi kuin miesten. Nämä mikroluotontarjoajat ovat portugalilaiset pankit Millennium bcp (50,03 prosenttia) ja Banco Espírito Santo (58 prosenttia) sekä liettualainen Siauliu Bankas (67 prosenttia). Naisten asema oli hyvä myös yhdeksän muun mikroluotontarjoajan asiakaskunnassa, sillä naisten osuus niiden lainasalkusta oli noin 40 prosenttia.

Nuoret ja ikääntyneet yrittäjät

Vaikka suurin osa luotonottajista (84,4 prosenttia) kuuluu suurimpaan 25–54-vuotiaiden ikäryhmään, kootut tiedot osoittavat, että alle 25-vuotiaiden osuus Progress-mikrorahoitusjärjestelyssä on edelleen merkittävä, sillä tämän ikäryhmän osuus oli 5,9 prosenttia (viime vuonna 5,2 prosenttia). Väliarviointi sisältää tarkemman ikäjakauman.

Vähemmistöjen tukeminen

Vähemmistöjen tukemisesta on edelleen saatavilla tietoa rajallisesti joko lakisäateisten rajoitusten tai aiheen arkaluonteisuuden vuoksi. Väliarvioinnin yhteydessä on tarkoitus kerätä lisätietoa käyttämällä kyselylomakkeiden lisäksi myös henkilökohtaisia haastatteluja. On kuitenkin tiedossa, että romaniyhteisöjen osuus joidenkin rahoituksenvälittäjien – esim. ranskalaisen Adien ja bulgarialaisen Mikrofondin – asiakkaista on merkittävä.

Koulutustausta

Mikroluottoja hyödyntävien mikroluotonottajien koulutustausta vaihtelee: osalla ei ole muodollista koulutusta lainkaan, kun taas osalla on yliopistotutkinto Eniten työtä alemman perusasteen koulutuksen saaneiden tai kokonaan ilman muodollista koulutusta olevien henkilöiden tukemiseksi tekivät kaksi ranskalaista mikroluoton tarjoajaa. Toisen asteen jälkeisen tai yliopistotason koulutuksen hankkineiden edunsaajien osuus on kuitenkin suurin BCC Mediocratin ja Millenium bcp:n asiakaskunnassa. Toisen asteen koulutuksen hankkineiden osuus yrittäjistä on saatavilla olevien tietojen mukaan suurin: 42,89 prosenttia.

Pysyvä vaikutus

Maksettaviksi vaadittujen takausten alhaisempi määrä viittaa siihen, että lopullisilla edunsaajilla on nyt paremmat valmiudet maksaa mikroluottonsa takaisin. Tämä viittaa siihen, että edunsaajat ovat joko jatkaneet liiketoimintaansa tai aloittaneet palkkatyön. Kyselytutkimus, joka toteutettiin väliarvioinnin yhteydessä mikroluotonottajien keskuudessa, tarjoaa lisätietoja lopullisten edunsaajien nykytilanteesta.

3.2.2. Pienillä summilla suuri vaikutus

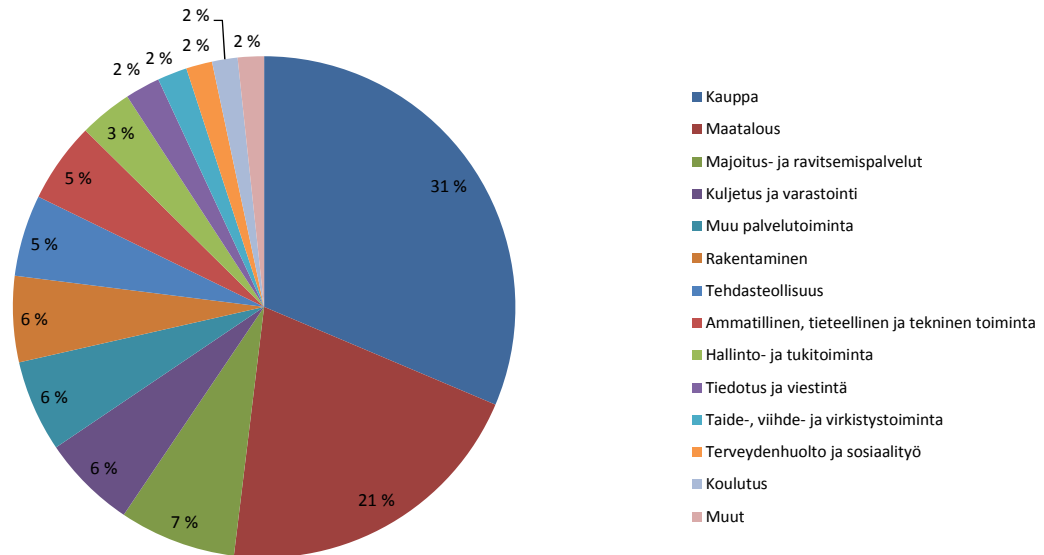
Mikroluottojen enimmäismäärä on 25 000 euroa. Väliarvioinnissa todettiin, että eräs rahoituksenvälittäjä pitää tätä enimmäismäärää liian alhaisena. Aiempina vuosina saadut kokemukset kuitenkin osoittavat, että tähän määrään ylletään vain harvoin.

Alle 5 000 euron mikroluottojen osuus taatuista mikroluotoista on 30 prosenttia ja 5 000 – 10 000 euron mikroluottojen osuus 40 prosenttia. Mikroluottojen määrälle on vaikea määrittää selkeää kaavaa. Esimerkiksi pankkialan ulkopuolelta tuleva länsieurooppalainen MFI voi tarjota osan pienimmistä mikroluotoista (esim. microStart) mutta myös osan suurimmista mikroluotoista (esim. Qredits). Tilanne on hyvin samankaltainen rahoitettujen välineiden kautta tarjottujen mikroluottojen tapauksessa. Alle 10 000 euron mikroluottojen osuus niistä on 70 prosenttia ja alle 5 000 euron mikroluottojen osuus 51,3 prosenttia.

3.3. Tuettujen yrittäjien ja mikroyritysten alakohtainen ja alueellinen jakautuminen

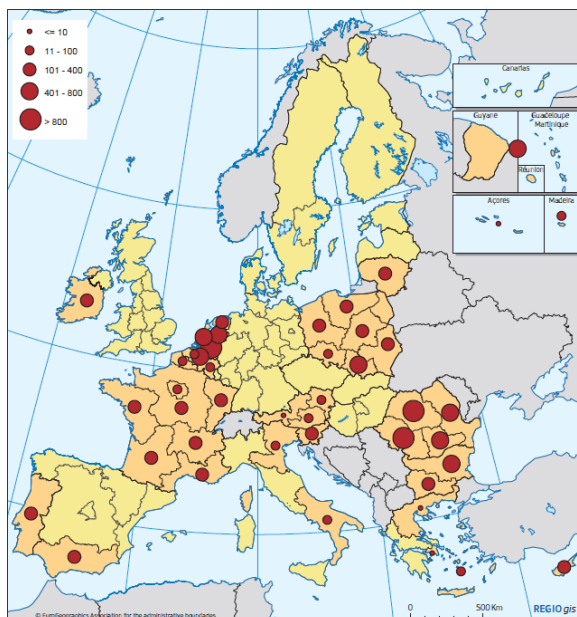
Rahoitettujen mikroyritysten alakohtainen jakautuminen

Alakohtainen jakautuminen on pysynyt lähes ennallaan verrattuna vuoteen 2012, sillä yli puolet lopullisista edunsaajista tulee kaupan (jonka osuus kasvoi 3 prosenttia verrattuna viime vuoteen) ja maatalouden (jonka osuus pieneni 7 prosenttia) aloilta.

Rahoitettujen mikroyritysten alueellinen jakautuminen

Alla oleva kartta osoittaa edunsaajien määrän NUTS1-alueittain (tilanne 30. syyskuuta 2013). Kartasta nähdään, että Progress-mikrorahoitusjärjestelyn maantieteellinen kattavuus on hyvä. Joissakin maissa, joissa on Progress-mikrorahoitusjärjestelyn mukaisen sopimuksen tehneitä mikroluotontarjoajia, ei välttämättä ole vielä yhtään edunsaajaa, koska sopimuksen allekirjoittamisesta kuluu yleensä jonkin aikaa ennen kuin rahoituksenvälittäjä voi varsinaisesti alkaa tarjota mikroluottoja.

4. KOORDINOINTI JA TÄYDENTÄVYYS EUROOPAN UNIONIN MUIDEN VÄLINEIDEN KANSSA

Lopullisten edunsaajien tavoittamiseksi paremmin ja EU:n mikrorahoitusmarkkinoiden jatkokehityksen varmistamiseksi Progress-mikrorahoitusjärjestelyllä aiotaan tuottaa lisäarvoa huolehtimalla tehokkaasta koordinoinnista ja älykkästä täydentävyydestä EU:n muiden välineiden kanssa.

Kaikkien mikroluotontarjoajien edellytetään työskentelevän koulutusta ja neuvontapalveluita tarjoavien yhteisöjen ja erityisesti Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) tuettavien yhteisöjen kanssa. Väliarvioinnin alustavien tulosten mukaan suunnilleen 50 prosenttia mikroluotontarjoajista on tehnyt tällaista yhteistyötä. Komissio on tietoinen liiketoiminnan kehittämispalveluiden tärkeästä merkityksestä itsenäisille ammatinharjoittajille ja mikroyrityksille, erityisesti muita heikommassa asemassa olevissa ryhmissä. Tämän vuoksi se vaatii edelleen, että EIR valvoo tämän keskeisen vaatimuksen noudattamista.

Progress-mikrorahoitusjärjestely ei yksinään pysty poistamaan tutkimuksessa havaittua markkinavajetta. Komissio kannustaa jäsenvaltioita asettamaan aktiivisemmin saataville kansallisia järjestelmiä, jotka tarjoavat mikrorahoitusvälineitä, erityisesti käyttämällä ESR:stä saamiaan varoja. Uusi EaSI-ohjelma edistää vajeen poistamista. Ohjelmassa on kolme keskeistä osiota: työllisyyttä ja sosiaalista yhteisvastuuta koskeva yhteisön ohjelma (Progress), Euroopan työnvälitysverkosto (EURES) sekä mikrorahoitus ja sosiaalinen yrittäjäyys. Kolmannessa osiossa mikrorahoitukseen aiotaan osoittaa vähintään 86 miljoonan euron määrärahat jatkamalla Progress-mikrorahoitustoimintaa ja lisäämällä uusia toimintoja, kuten valmiuksien kehittämiseen liittyviä toimintoja. Näiden määrärahojen lisäksi EaSI-ohjelman kolmannelta osiosta annettavaan lisätukeen aiotaan käyttää odotettavissa olevia takaisinmaksuja Progress-mikrorahoitusjärjestelystä. Odotettavissa on takaisinmaksuja vuodesta 2018 komission osuudesta rahoitettujen välineiden kokonaismäärärahoista.

Komission tekninen tuki mikroluotontarjoajille (yhteinen toimi EU:n mikroluottolaitosten tukemiseksi – JASMINE) oli tärkeässä asemassa markkinoiden kehittämisessä alkaen toimen käynnistämisestä vuonna 2008 ja jatkuen sen päättymiseen vuoden 2013 lopulla. Koska kyseinen toimi vaikuttaa myönteisesti mikroluottoalaan ja täydentää Progress-mikrorahoitusjärjestelyä ja koska sidosryhmät ovat pyytäneet komission mikrorahoitustoiminnan integroimisen jatkamista, komissio aikoo rahoittaa tämänkaltaista toimintaa EaSI-ohjelman Progress-osiossa. Komissio aikoo laajentaa toimintaansa ja mukauttaa sitä nykyisten markkinavajeiden poistamiseksi (esim. oikeudellinen neuvonta, räätälöity koulutus jne.).

5. PÄÄTELMÄT JA NÄKYMÄT

Vuonna 2013 saatiin vahvistus ennusteelle, jonka mukaan mikroluottojen tarjonta lopullisille edunsaajille kääntyisi hitaan alun jälkeen vakaaseen kasvuun. Tutkimus on vahvistanut, että mikroluottojen maantieteellistä kattavuutta on tarpeen laajentaa ja että mikroluottojen kysyntään ei ole pystytty vastaamaan merkittävältä osin kaikkialla EU:n alueella. Tämä on pyritty ratkaisemaan laajentamalla Progress-mikrorahoitusjärjestelyn mukaista toimintaa kolmeen uuteen jäsenvaltioon vuonna 2013 (Tanska, Slovakia ja Yhdistynyt kuningaskunta) ja vuonna 2014 lisäksi kahteen muuhun jäsenvaltioon (Ruotsi ja Kroatia).

Takaukset ovat osoittautuneet erittäin onnistuneeksi mikrorahoitustuen välineeksi, ja on odotettavissa, että tarkoitukseen varatut määrärahat käytetään kokonaisuudessaan vuoden

2014 loppuun mennessä. Laskettaessa liikkeeseen uusia rahoitusvälineitä EaSI-ohjelman yhteydessä vuosina 2014-2020 painopiste aiotaan asettaa takauksien antamiseen mikrorahoituksen välittäjille.

Sosiaalialan raportoinnista on saatu vahvistus sille, että Progress-mikrorahoitusjärjestely on parantanut muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tavoittamista ja vaikuttanut voimakkaasti työpaikkojen luomiseen helpottamalla työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden rahoituksensaantia.

EaSI-ohjelman kolmas osio käynnistetään vuonna 2014. Tämän osion rahoitusvälineiden suunnittelu ja päätös, jonka mukaan mikroluotontarjoajien valmiuksien kehittämiseen on kiinnitettävä enemmän huomiota, perustuvat Progress-mikrorahoitusjärjestelystä saatuihin kokemuksiin. EaSI-ohjelman ensimmäisestä osiosta tarjotaan myös aiempaa enemmän teknistä tukea.

Progress-mikrorahoitusjärjestelyn tuotteiden tarjoamista aiotaan jatkaa suunnitelmien mukaan vuoteen 2016 EU:n mikrorahoitusmarkkinoiden rahoitusvajeen kuromiseksi umpeen. Kun järjestelyn voimassaolo päättyy, jäljellä oleva osuus EU:n rahoituksesta aiotaan käyttää EaSI-ohjelman mukaiseen mikrorahoitukseen ja sosiaalisen yrittäjyyden tukemiseen.